Nr. 5.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE we WTOREK DNIA 16 STYCZNIA V. S. 1817 ROKU.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— *Wilno* —

Dnia 13 t. m. w mieście naszém z uroczystością obchodzono rocznicę urodzin Nayjaśnieyszey Cesarzowey Jeymości, *Elżbiety Alexiejewny*. Zrana w kościołach odprawiło się nabożeństwo i *Te Deum*. Władze i Urzędnicy złożyli powinszowania u JW. Gubernatora Wojennego i znaydowali się na nabożeństwie. Wieczorem miasto było oświecone.

Kurs wileński na assyg rub. srebr r. 4 k. 5 dukat r. 11, k 51, imperyał r 39 k 89.

W gazecie, *Ruski Inwalid*, czytamy z *Petersburga* pod dniem 4tym stycznia: „Przeszłego poniedziałku, jako w pierwszy dzień *Nowego Roku*, wszyscy maiący wstęp u dworu, zjeżdżali się do zimowego pałacu dla słuchania mszy świętéy, po którey, znakomitsze osoby płci oboiey, tudzież ministrowie cudzoziemscy, składali powinszowania Nayjaśnieyszemu Cesarzowi Jegomości, i Nayjaśnieyszym Cesarzowym. Wieczorem na dworze dana była wielka i świetna maskarada dla ślachty i kupców, a w hermitażu wieczerza dla osób zaproszonych, i miasto było oświeconé.

W przeszłą niedzielę, dnia 31 grudnia po mszy, miał szczęście bydź przedstawionym NN. Cesarzowym, nadzwyczayny poseł wirtemberski, Hrabia *Beroldingen*, i złożyć na teyże audyencyi list Króla Jmci Wirtemberskiego, uwiadamiający o śmierci Króla, oyca swego, i listy do Cesarzowey Jeymości *Maryi* od Królowéy Wirtemberskiey wdowy.

Dnia 1go stycznia, po mszy, miał audyencyą u Cesarza Jegomości, NN. Cesarzowych i u W. Xiążęcia, przybyły tu poseł nadzwyczayny i minister pełnomocny Zjednoczonych stanów amerykańskich, P. *Pinkney*. Na audyencyi zaś tego dnia ciału dyplommatycznému daney, przedstawiani byli Cesarzowi Jegomości, NN. Cesarzowym i W. Xięciu, Konsul hiszpański P. *Colombi*, towarzysz konsula P. *Joachim-Zea-Bermudes*, i porucznik gwardyi swedzkiéy P. *Kremer*.

Minister skarbu, rzeczywisty radca tayny, *Gurjew*, mianowany kawalerem orderu ś. *Jędrzeja*. Jenerał adjutant, Naczelnik Głównego Sztabu Jego Cesarskiey Mości, jenerał porucznik, Xiążę *Wołkoński* i Minister woyskowy, jenerał porucznik, *Konownicyn*, otrzymali brylantowane ozdoby orderu ś. *Alexandra-Newskiego*.

Cesarz Jegomość prace Jenerała porucznika inżenierów, *Oppermana*, przez 18 lat na czele Depo-Kart zostającego, przyjąć raczył z ukontentowaniem i jako dowód szczególnieyszéy jego troskliwości, która nadała początek trygonometrycznego wymiaru w *Rossyi*, a samo *Depo-Kart* pod jego zarządem do naylepszego przywiedzione zostało urządzenia i wzbogacone postępami równie w części naukowey, jak, i sztuczney.

Podług gazety senackiey, w Naywyższych ukazach do Rządzącego Senatu roku 1816 danych wyrażono:

Dnia 14 grudnia. Rozważywszy przełożenie Ryzkiego Gubernatora Wojennego, względem dobrowolnych składek ślacheckich i ofiar, rozkazujemy: mocy Ukazu Naszego z dnia 14 czerwca roku 1816 w teyże rzeczy wydanego, na gubernije *inflantską*, *kurlandzką* i *estońską* nie rozciągać; ślachcie zaś pomienionych guberniy zostawić w tém wolność używania prawa dawnieyszego, na przywilejach im właściwych opartego."

Dnia 7 grudnia. Przez wzgląd na znamienitą gorliwość i poświęcenie się, którémi w powszechności oznaczona została służba urzedników uzbrojenia, równie w woysku, jak i obywatelstwie, Rozkazujemy Rządzącemu Senatowi, oświadczyć Naszé Monarszé podziękowanie i uznanie dla wszystkich jenerałów, sztabs i ober-oficerów uzbrojenia, jako też cywilnym jego urzędnikóm, którzy niewątpliwe dali dowody swego przywiązania do powszechnego dobra. Rozkazaliśmy też zamknąć Komitet spraw wewnętrznego uzbrojenia, przy boku Naszym przez ukaz dnia 31 lipca 1812 roku ustanowiony, zostawując razem Rządzącemu Senatowi, uczynić rozrządzenie względem zamknięcia gubernialnych komitetów uzbrojenia, gdzie się dotąd znaydują."

Minister skarbu pod dniem 26 listopada 1816 roku, doniósł Rządzącemu Senatowi, iż, stosownie do zezwolenia Cesarza Jegomości, uczynił rozrządzenia, ażeby przez komory na granicy Królestwa Polskiego, przepuszczane było zboże do Królestwa z pogranicznych guberniy Cesarstwa, bez opłaty cła.

W drugim doniesieniu tenże Minister uwiadomił, że Jego Cesarska Mość dozwolił fabrykantóm z miasta w Królestwie Polskiém, *Biłgoraja*, robiącym *sita*, wprowadzać też sita do *Rossyi* bez opłaty cła, a z *Rossyi* wywozić włos koński, z pobieraniém cła podług nowey taryffy.

Królestwo Polskie

Towarzystwo Królewsko-Warszawskie Przyjaciół Nauk, d. 15 stycznia r. b., odprawiło publiczne posiedzenie, które zaszczycili bytnością swoją JW. *Nowosilcow* Kommissarz Cesarsko-Królewski przy Rządzie Polskim. JO. Xiążę *Xawery Łubecki*, Gubernator Wileński, Prezes Kommissyi Likwidacyyney; JW. *Gołaszewski*, Biskup Wigierski; JW. JX. *Koźmian* Infułat Zamoyski, Członek Kommissyi Rządowey Wyznań religiynych i oświecenia publicznego, tudzież wiele znakomitych gości płci obojey. JW. *Staszic*, Radca Stanu, Prezes Towarzystwa, zagaił posiedzenie zdaniem sprawy z czynności Towarzystwa w ostatniém półroczu; doniósł o pracach wydziałów, i co będzie na posiedzeniu czytaném; na koniec wyliczył dary przez członków i obywateli dla Towarzystwa uczynione.

W nocy z 16go na 17ty umarł w *Warszawie* JW. Senator Biskup Płocki, *Ostaszewski*. Korrespondent warszawski, z prywatney tylko wiadomości, donosi o mianowaniu koadjutorem biskupstwa płockiego, JW. *Adama Prażmowskiego*, proboscza katedralnego płockiego i warszawskiego.

Ciąg dalszy postanowienia Namiestnika Królewskiego o *uporządkowaniu rzemiósł, kunsztów i professyy*.

(*Dokończenie Tytułu IIgo o Uczniach.*)

30 Maystrowi służy władza miérney oycowskiey kary względem Ucznia swojego. 31. Pod niebytność lub zatrudnienie maystra, ma prawo pierwszy czeladnik ukarania miernie ucznia, w rzeczach rzemiosła. 32. Uczeń, który od maystra swego doznaje złego obeyscia po przekonaniu się

o tém Urzędu Starszych, ma bydź aż do wyyścia lat nauki do innego Maystra przesadzonym. Koszta stąd wynikające ponosi mayster przeszły. 33. W przypadku śmierci maystra, uczeń, rodzice, opiekuni lub przełożeni jego mają wybór, zostawić go przy wdowie, któraby toż rzemiosło daley utrzymywała, lub przenieść do innego maystra. 34. W ostatnim razie z pieniędzy, jakie za naukę zapłacone bydź mogły, należy się powrócić uczniowi tyle, ile za nieukończone lata nauki Urząd Starszych oznaczy. 35. To samo ma mieysce, skoro wdowa zaprzestanie rzemiosła, lub mayster do prowadzenia onego niesposobnym będzie. 36. W umieszczeniu u innego maystra takowego ucznia, Urząd starszych ma bydź dopomocnym. 37. Pomiędzy ubiegającemi się o przyjęcie, Uczeń, który do innego maystra ma bydź przeniesiony, przed wchodzącym dopiero, ma pierwszeństwo. 38 Jeżeli Uczeń bez daney sobie przyczyny zbiega od maystra, należy się temuż zapłata za naukę za cały rok bieżący podług umowy. Prócz tego za wszelkie dla siebie uszczerbki, wynagrodzonym bydź powinien, podług oznaczenia Urzędu. 39. Uczeń taki, gdyby powtórnie wchodził w naukę do innego Maystra, na żądanie tegoż, lata nauki nanowo ma rozpoczynać. 40. Jeżeli uczeń chce przeyść do innego rzemiosła, mayster, od którego wychodzi, żądać ma prawo opłaty za naukę za czas upłyniony, stosownie do uznania starszych. 41. Dopóki czas i warunki umowy, uzupełnione nie zostaną, mayster do wyzwolenia ucznia zobowiązanym bydź nie może. 42. Jeżeli uczeń nie jest w stanie opłacenia umówioney należytości za naukę, winien odsłużyć Maystrowi pewny czas, który Urząd starszych oznaczy. 43. Ucznia wykraczającego przeniewierstwem, upornie nieposłusznego, któryby osobę lub rodzinę maystra, uczynkiem, bądź słowami obrażał, który pomimo napominań i kar, swych nagannych postępków nie poprawia, albo do nauczenia się rzemiosła niezdolnym się okaze; mayster jest mocen oddalić z wiedzą urzędu starszych. W takim razie opłaty umówioney za naukę za czas upłyniony żądać ma prawo. W przypadkach zaś wykroczenia kryminalnego, podług przepisów prawa postąpiono będzie. 44. W przypadku słabości ucznia, mayster staranie o nim mieć powinien. 45. Jeżeli słabość, mniey niż trzy miesięczna, naukę jego przerwie, przerwa ta z umówionego przeciągu nauki potrąconą nie będzie. 46. Jeżeli zaś choroba trwała dłużey, zależy od zdania maystra i urzędu Starszych, ile uczeń za czas opuszczony odueczyć się powinien. 47. Mayster skrócić może uczniowi lata nauki, w nagrodę jego pilności. Skrócenie to jednak przechodzić nie ma jedney trzeciey części przeciągu nauki, przepisami lub zwyczajem oznaczonego. Do takiego skrócenia zawsze przychylenie się Urzędu Starszych jest potrzebném. 48. Po odbytym przeciągu nauki, mayster obowiązany jest ucznia swojego stawić przed Urzędem Starszych do examinu czyli popisu. Mayster o ukończoney nauce i dobrem się jego sprawowaniu w takim razie da świadectwo. 49. Pod czas popisu Urząd Starszych przybrać ma dwóch Maystrów z liczby wyrażonych w Art. 10. z temi wspólnie rozpozna postępek ucznia w rzemiesle przez zadanie mu do wyrobienia jakiey sztuki czeladniczey. Również uczynią mu zapytania z nauki religiyney, i czyli umie czytać i pisać. Gdy z takowego popisu okaże się zdatnym, czeladnikiem mianowany zostanie. Tym końcemt zapisany będzie w księgę zgromadzenia, pod tytułem czeladników, i otrzyma list wyzwolenia, opatrzony pieczęcią i podpisem Urzędu, za co opłaci naymniey dziesięć, naywięcey 20 złotych do skrzynki rzemieslniczey w kassie mieyskiey. 50 Biesiady i tym podobne wydatki, tudzież nieprzystoyne albo z drowiu szkodliwe zwyczaje, w takim razie zupełnie się zakazują. 51 Mayster, pod karą wynagrodzenia strat i uszczerbków, nie może przetrzymywać ucznia, ani odmawiać mu świadectwa uwolnienia, skoro ten zobowiązaniom swym zadosyć uczynił. Straty te i uszczerbki oszacowane będą w troynasób ceny zwyczayney dni roboczych od czasu ukończenia nauki. Wynagrodzenia tego dopilnuje Urząd Starszych. 52. Niewolno nikomu przyymować ucznia bez świadectwa uwolnienia. Przyymujący nagrodzi straty wszystkie przeszłemu maystrowi; uczeń zaś wrócić powinien do maystra, którego nieprawnie opuścił. (*Ciąg dalszy późniey.*)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

Francya

(*Z gaz. Korr. hamb.*) *Paryż dnia 31 grudnia.* Wyrok Królewski, z dnia 23 t. m, zawiera, co następuie: „Gdy ważną jest, iżby dowództwo gwardyi narodowey stołecznego miasta oddane było naczelnikowi, który się wielkiemi przymiotami i doświadczoném poświęceniem się dla Nas odznacza, chcąc oraz dadź Naszemu Kuzynowi Marszałkowi, Xiążęciu *Reggio* (*Oudinot*) szczególnieyszy i osobisty dowód naszego ukontentowania za jego dobre i wierne usługi; mianujemy go Inspektorem gwardyi narodowéy departamentu *Sekwany*, a razem naczelnym dowódzcą gwardyi narodowéy paryzkiey.“

Gwardye narodowe departamentu *Sekwany* zwyczayną służbę pełniące, wynoszą 38,550 ludzi.

Miasto *Pau* wyniesione zostało na stopień dobrych miast państwa.

W Izbie Deputowanych rozprawiano i wczora o prawie obierczém. „Wiele Członków (są to słowa Margrabiego *Malcolm*) dało się słyszeć, że liczba osób, należących do obiorów, nie jest dostateczna. Ja zaś mówię przeciwnie; jest ona nadto wielka, i jakże nieproporcyonalna! W *Paryżu* 6000 osób obiera 8 Deputowanych, a gdzieindziey 400 obiera 4rech. Zdaniem mojem jest, ażeby tylko te osoby głos mieć mogły, które nie 300, ale przynaymniey 500 franków podatku płacą. Każde złe prawo jest zarodem zaburzeń. 25 lat niepokoju nauczyły nas, zaiste, że się strzedz należy równie teoryi, jak i wymowy. Piękna ta sztuka staje się szkodliwą dla stanu, jeśli doświadczenie nie jest jey zasadą. Niebaczny *Demosthenes* przywiódł oyczyznę własną do zguby, a *Cycero* źle *Rzymu* bronił. W jakimże stanie byłaby administracya nasza, jeśliby teoretycy, albo tak nazwane geniusze, sprawować ią mieli! Boleśną było dla mnie, iż jeden z mówców wznowił wspomnienie, że woyska sprzymierzone skutkiem praw zwycięztwa wkroczyły do oyczyzny naszéy. Czyż nie byłoby dorzeczniey dla mówcy, Francuza, obracającego głos swóy do Francuzów, wspomnieć o wierności Węgrzynów, którzy przysięgli umrzeć za *Maryą Teressę: Moriamur pro Rege nostro, Maria Theresia.* (Oklaski z wielu stron.) Jakże postępowali *la Roche Jacquelins*, *la Tremouilles* &c.? Postępując za ich przykładem, okazać powinniśmy, że jesteśmy jeszcze Francuzami, że umiemy umrzeć za Króla i Oyczyznę, i że, jeśliby pole walki jeszcze raz otwo-

rzonem bydź miało, nie będziem ostatnimi z okazujących się na niem. (oklaski.) Daję głos mój przeciw projektowi do prawa, względem obiorów.— Wielu Członków mówiło jeszcze za i przeciw temu projektowi, o którym rozprawy jeszcze się daley ciągnąć będą.

Paryż, dnia 2 stycznia. Xiążę *Wellington* przybył tu już z *Londynu*, dnia 31 grudnia w nocy o godzinie 11. Wczora złożył on Królowi razem ze 20 znakomitymi Anglikami, ciałem dyplomatycznem i wielą innemi osobami, powinszowanie Nowego Roku. Mówcą ciała dyplomatycznego w tey okoliczności, był poseł Sardyński. Deputacyi od Izby Parów przewodniczył Kancierz Francyi, a deputacyi od Izby Deputowanych Baron *Pasquier*. Miasto *Beauvais*, podług staro dawnego zwyczaju, ofiarowało Królowi w dzień Nowego Roku tłustego barana.

Podług ogłoszoney listy, znayduje się w 87 departamentach francuzkich, 165,778 osób, które opłacają 300 fr. zwyczaynego podatku; 16,052 osób majacych więcey 40 lat wieku, które rocznie więcey 1000 fr. płacą. Z tych ostatnich, mniema jedna z gazet naszych, możnaby obrać 255 deputowanych.

Hrabia *Precy*, który dowodził woyskiem w *Lionie* w roku 1793, umarł temi dniami.— Polityczna i literacka korrespondencya *Beniamina Franklina* wyydzie w przyszłym miesiącu zpod prassy.

W obu Izbach wniesiony będzie wkrótce projekt do prawa względem publiczney edukacyi.

Znajomy Jenerał, Hrabia *Hogendorp*, przyjechał był do *Lisbony*, a ztamtąd miał zamiar udadź się do *Brazylii*.

(*Z gaz. ryzk. Zusch.*) Xiążęta używają bardzo często rozrywki polowania. Dawniey donosiły o tem z wielką wiernością pisma publiczne. Teraz niewolno im czynić o tém wzmianki, a to jak mówią, z następującego powodu. W jednym z tych dni, w których niedostatek chleba naymocniey czuć się dawał, Xiążęta bardzo rano jechali konno przez przedmieście *St. Marceau*, z nader swietnym orszakiem myśliwych i z kopiynikami trzymającemi pochodnie. Przed wielą składami piekarskiemi, kędy orszak ten przejeżdżał, dobijały się tłumy wygłodniałego ludu, dla otrzymania kęsa chleba. Dwa te widoki, tak sprzeczne, wzbudziły głośne u pospólstwa szemranie, a niektórzy ze swietnego orszaku zostáli błotem okryci.

Królestwo Obojey Sycylii.

Dnia 12 grudnia ogłoszono następuiący wyrok Królewski:

Ferdynand, z Bożey łaski Król Królestwa *Obojey Sycylii* etc. etc. etc, Chcąc przywileie przez Nas i przez Nayjaśnieyszych Królów Poprzedników Naszych, Naszym wielce ukochanym Sycylianom nadane, potwierdzić, i zupełne poważenie tych przywileiów połączyć z *iednością ustaw politycznych*, które publiczne prawo naszego Królestwa *Oboyga Sycylii* stanowić powinny, uchwaliliśmy i uchwalamy mocą ustawy niniejszey, co następuie:

Art. 1) Wszystkie cywilne i duchowne urzędy i stopnie sycyliyskie, po tamtey stronie ciaśniny morskiey, maią według osnowy układów (kapitularyow) Królów poprzedników naszych, *wyłącznie* samym tylko *Sycylianom* bydź nadawane, a inni poddani Królewskich państw naszych, z tey strony ciaśniny morskiey położonych, nie będą mogli nigdy czynić sobie do tego iakowych roszczeń, iak równie Sycylianom nie wolno będzie czynić sobie roszczenia do cywilnych i duchownych urzędów i stopni w pomienionych innych Królewskich państwach naszych. W rzeczone wyłączne prawo Sycylianow łączemy także i Arcy-biskupstwo Palermeńskie, chociaż takowe w przywileiu przez Nayjaśnieyszego Oyca naszego, *Karola* IIIgo, onemuż nadanym, Monarszey woli zostawione było.

2) Poddani Nasi Sycyliyscy, po tamtey stronie ciaśniny morskiey, maią, w miarę ludności tey wyspy, do *wszystkich wielkich urzędow Stanu* w naszem królestwie *oboyga Sycylii* bydź *dopuszczanymi*. Ponieważ ta wyspa czwartą część ogólney ludności wszystkich Królewskich Państw Naszych stanowi, przeto ma Nasza Rada Stanu składać się w czwartey części z Sycylianow, a w pozostaiących trzech czwartych częściach z poddanych reszty kraiow Królestwa naszego. Taż sama miara ma bydź zachowywaną także i co do urzędow naszych Ministrów i Sekretarzy Stanu, co do naywyższych urzędów naszego dworu królewskiego i co do stopni naszych reprezentantow i ajentow przy dworach zagranicznych.

3) Zamiast dwóch Radców sycyliyskich, którzy według zezwolenia Nayjaśnieyszego Oyca naszego byli Członkami dawnieyszey Junty Sycyliyskiey, ma podług miary artykułem poprzedzaiącym oznaczoney, w naywyższey Radzie Kancelaryi nadworney Królestwa *Oboyga Sycylii*, zawsze znaydować się stosowna liczba Radców Sycyliyskich.

4. Stopnie zbroyney siły naszey lądowey i morskiey, i królewskiego domu naszego, maią bez różnicy wszystkim poddanym naszym, z któreykolwiek bądź części państw naszych królewskich, bydź nadawane.

5) Rząd całego Królestwa Oboyga Sycylii, zawsze przy Nas zostawać będzie. W ciągu pobytu naszego w *Sycylii*, zostawiemy w państwach naszych po tey stronie ciasniny morskiey Xiążęcia królewskiey rodziny naszey, lub inną iakową znakomitą osobę, iako Namiestnika Naszego. Jeżeli ten będzie Xiążęciem z krwi królewskiey, tedy ma mieć przy sobie iednego z naszych ministrów Stanu, który z będącemi przy Nas ministeryami i sekretaryatami Stanu korrespondencyą prowadzić, a oprócz tego będzie mieć ieszcze przy sobie dwóch, albo więcey Dyrektorów, którzy przewodniczyć maią w owych wydziałach rzeczonych ministeryow i sekretaryatow Stanu, iakie My dla Rządu mieyscowego tey części Królewskich państw naszych, na mieyscu zostawić za rzecz potrzebną uznamy. Jeżeli Namiestnik nie będzie Xiążęciem krwi królewskiey, tedy powinien sam piastować charakter Ministra Sekretarza Stanu, sam ze znayduiącemi się przy Nas ministeryami i sekretaryami Stanu korrespondować, z którego to powodu będzie miał przy sobie pomienionych dwóch, albo więcey Dyrektorow.

6.) W czasie pobytu naszego po tey stronie ciaśniny morskiey, ma się podobnym sposobem Xiążę z naszey krwi królewskiey, lub inna iakowa znakomita osoba, którą z poddanych naszych wybierzemy, iako Namiestnik w *Sycylii* znaydować. Jeżeli ten będzie Xiążęciem z krwi królewskiey, tedy podobnież ma mieć przy sobie iednego z naszych Ministrów Stanu, który z będącemi przy Nas ministeryami i sekretaryatami Stanu korrespondencyą prowadzić, a oprócz tego ieszcze dwóch, albo więcey Dyrektorów, którzy w owych wydziałach Ministeryow i Sekretaryatow Stanu, iakie w *Sycylii* zostawić za dobrą uznamy, prezydować maią. Jeżeli Namiestnik nie będzie Xiążęciem z krwi królewskiey, tedy sam powinien piastować charakter Ministra Sekretarza Stanu, sam z będącemi przy Nas ministeryami i sekretaryatami Stanu korrespondować, i w pomienionym celu mieć przy sobie rzeczonych dwóch, lub więcey dyrektorow.

7) Wzmiankowani Dyrektorowie, tak w pierwszym iako i w drugim przypadku, maią bydź wybieranymi z któreykolwiek bądź części Królestwa naszego, tak, iak było postanowiono względem owych dawnieyszych konsulatorskich, konserwatorskich i sekretarskich urzędów Sycyliyskich, w których mieysce właściwie powyższi Dyrektorowie wstępuią.

8) *Sprawy sądowe Sycyliyskie* będą wciąż, także i w ostatniey Instancyi appellacyyney, przez sądowe władze Sycyliyskie rozstrzygane. W skutku tego utworzonym zostanie w *Sycylii Naywyższy Sąd Sprawiedliwości*, który nad wszystkiemi władzami sądowemi tey wyspy przełożonym bydź ma, a zależeć wcale niebędzie od naywyższey władzy sądowey państw naszych po tey stronie ciaśniny morskiey, która nawzaiem onemuż podlegać nie ma, ieżeli My na teyże wyspie przebywać będziemy. Urządzenie obydwóch tych nayżyższych władz sądowych, będzie przez osóbną ustawę w naczenem

9) *Zniesienie feudalizmu* utrzymuie się w *Sycylii*, iako i w innych państwach naszych po tey stronie cieśniny morskiey.

10) Część Sycyliyska stałych wydatków kraiowych, będzie corocznie od nas wyznaczaną i wymierzaną; nie może iednak rocznie przenosić summy 1,847,687 uncyi i 20 tarów rzeczywistego przychodu Sycyliyskiego, w roku 1813tym przez Parlament ustanowionego. Jakakolwiek bądź większa summa, nie może bez zezwolenia Parlamentu bydź nałożoną.

1) Z powyższey części maią bydź nie mniey, iak 150,000 uncyi corocznie z góry odciągane, i na wypłacanie długów bezprowizyynych, tudzież zaległych prowizyy od prowizyynych długów Sycyliyskich, aż do zupełnego uiszczenia obydwóch obracane. Skoro to zniesienie nastąpi, zostanie taż sama summa rocznie na *fundusz umorzenia długów Państwa Sycyliyskiego* przeznaczoną.

12) Aż do ogłoszenia powszechnego systematu cywilney i sądowey administracyi naszego Królestwa *Oboyga Sycylii*, maią wszystkie sprawy sądowe i administracyyne iśdź trybem dotychczeęsnym.

Chcemy i rozkazuiemy, aby ta przez nas podpisana, przez naszego Radcę Ministra Sekretarza Stanu spraw sprawiedliwości i łaski stwierdzona, wielką pieczęcią Naszą opatrzona, ze strony Naszego Radcy i Kanclerza i Ministra Sekretarza Stanu poświadczona i w Naszey powszechney Kancellaryi Królestwa *Oboyga Sycylii* zapisana i zachowana Uchwała Nasza, w całym okręgu przez władze przyzwoite ze zwyczaynemi uroczystościami ogłoszoną została, które to władze takową w protokół zaciągnąć i dopełnienie oneyże zabezpieczyć maią. Nasz Minister-Kanclerz Królestw *Oboyga Sycylii*, otrzymał osóbne zlecenie, aby się ogłoszeniem oneyże zatrudnił. W *Kasercie* dnia 9 grudnia 1816.

(podpisano) *Ferdynand*,

Minister Sekretarz Stanu spraw łaski i sprawiedliwości Margrabia *Tommasi*.

Minister Sekretarz Stanu i Kanclerz *Tomasz di Somma*.

Wyrokiem Królewskim z dnia 11go grudnia, potwierdzony Królewic Następca tronu *Franciszek*, w dostoyności Namiestnika Królewskiego w *Sycylii*.

Rząd neapolitański chce użyć 28,000 robotnika do naprawy dróg publicznych, kanałów i t. d., na co przeznaczył 28,000,000 lir — Tey zimy nie będą bywały bale u dworu w *Neapolu*, a wydawane dotąd na nie summy, na roboty publiczne obroconemi zostaną.

Dalszy ciąg rozmowy *Napoleona Bonapartego* z lekarzem *Warden* na wyspie ś. *Heleny*.

Przypomniałem sobie (pisze daley Lekarz *Warden*), iż gdy w roku 1807 płynąłem z Lordem *Stuartem* do Anglii, niejaki Pan *Bennet* powiedział Lordowi, iż Pan *Fox* będąc w *St. Clud* zapytał się *Bonapartego*: jak się prawdziwie rzecz miała względem machiny piekielney? Uważając rozmówny humor *Bonapartego*, sądziłem, iż mogę mu takowe uczynić zapytanie. Gdym więc wspomniał Pana *Benneta*, spytałem: czyli istotnie mówił z Panem *Foxem* o tém zdarzeniu? Cóż tedy Pan *Bennet* powiedział (rzekł *Bonaparte*); mów WCPan, a ja przypomnę sobie, i odpowiem WCPanu. — Zacząłem więc mówić: Podług powieści jego tak się rzecz miała: Pewnego wieczora pojechałeś Panie na widowisko teatralne; w ciasney uliczce stał wózek o dwóch kołach tak, iż twóy stangret nie mógł go żadnym sposobem ominąć; jakoż zawadził tylnym kołem pojazdu twojego, i wywrócił wózek, który zaraz z wielkim hukiem wyleciał na powietrze, bez żadnego jednak twojego Panie szwanku: bo stangret tak śpiesznie jechał, iż w chwili wylecenia owego wózka na powietrze, już byłeś dosyć daleko od tego mieysca. Dotąd prawda; (rzekł *Bonaparte*.) Mówiłem daley; pojechałeś potém, Panie, spokoynie na teatr, właśnie, jak gdyby Ci się nic nie zdarzyło. Tu *Bonaparte* nachylił nieco głowę. — Rozmawiając z Panem *Foxem* (rzekłem daley) oświadczyłeś Panie, iż ta piekielna machina jest dziełem Anglików, którzy Ci przez nią życie odebrać chcieli. — Prawda (odezwał się *Bonaparte*), tak powiedziałem. Dodałem: Miałeś nawet, Panie wymienić Pana *Windhama*, jako sprawcę tego zamachu na życie twoje. Tak jest, Pana *Windham*, (powtórzył *Bonaparte*, i nazwisko jego wymówił tak, *Vandam*.) Pan *Fox* (mówiłem daley) zaprzeczył Ci tego, Panie, i oświadczył: iż zdradzieckie zabóystwo sprzeciwia się narodowemu charakterowi Angielskiemu; a lubo w politycznym względzie nie miał Pan *Fox* żadnego z Panem *Windhamem* porozumienia, mógł jednak twierdzić, iż, jako Poseł Angielski, nie był wcale zdolnym, aby jakimkolwiek sposobem dopomagał tak haniebney zbrodni. Odpowiedział *Bonaparte*: „Miałem Pana *Windhama* w podeyrzeniu, i dotąd twierdzę, iż Rząd Angielski należał do tey zbrodni. Rozdawał bowiem pieniądze na te i podobne przedsięwzięcia.“ Wzburzyła mi się nieco krew na taki wyrzut, i odezwałem się z niejaką porywczością. „My Anglicy brzydziemy się zdradzieckim zabóycą; nie nawidziemy go dwojako: bo taki zabóyca jest podłym hultajem. Ręczę, iż każdy Anglik bez wyjątku tegoż samego jest zdania, jak Pan *Fox*.“— Nic na to nie odpowiedział *Bonaparte*; nie mogę sobie atoli pochlebiać, abym go odwrócił od uprzedzenia, iż machina piekielna jest dziełem Anglików. Ustała na krótki czas nasza rozmowa. Zaczął się niebawnie skarżyć *Bonaparte*, iż mu boli wielki palec u prawey nogi; opowiadał, co mu dolega, i spytał się: Czy to nie będzie pedogra? Zapytałem się z mojey strony: Czy to nie jest spadkową chorobą rodziny twojey, Panie? Odpowiedział *Bonaparte*: Nie słyszałem nigdy rodziców moich skarżących się na nią; lecz w tey chwili przypominam sobie, iż móy wuy *Fesch*, cierpi pedogrę. Chociaż jest nawet spadkową chorobą (rzekłem), zwykła jednak dopiero w późnych latach, i to niezbytecznie dokuczać osobom, które w młodości umiarkowane prowadziły życie, i miały ruch ciała. Po dawnieyszém pracowitém życiu twoiém, Panie, wypadałoby ci więcey mieć ruchu ciała, aniżeli masz teraz. Zaiste, (rzekł *Bonaparte*) zbyt szczupłym jest wyznaczony dla mnie obwód; niemogę daleko jeździć konno; a że poza obwodem muszę zawsze brać z sobą officera, czego nie cierpię, wolę więc przestawać na mnieyszéy przejażdżce, chociaż nawet mimo chęci mojey. Dotychczas atoli nie czuję żadnego osłabienia zdrowia; człowiek może się w potrzebie nie bez jedney rzeczy obchodzić. Był taki czas, kiedy przez 6 lat, dzień w dzień, naymniey 6 godzin jeździłem konno, a w innym znowu czasie przez 18 miesięcy nie wychodziłem z domu. Zaczął znowu *Bonaparte* narzekać, iż oficer, właśnie jak dozorca, zawsze obok niego jedzie. „Znasz WCPan sam (mówił daley *Bonaparte*) mieyscowe położenie wyspy; przyznasz zapewne, iż chociażby w około na wzgórkach żołnierzy na straży postawiono, wszędzieby mię widzieć mogli od chwili wyyścia z domu aż do powrótu. Jeżeli nie dosyć po jednym żołnierzu na straży, niech na każdym wzgórku postawią więcey, a nawet, jeżeli się podoba, cały oddział jazdy z officerami; dla mnie wszystko jedno. Można mię ustawicznie mieć na oku, lecz niech nie dają mi zawsze oficera, któryby tuż przy mnie jeździł.“

W ciągu tego wieczora wypytywał się *Bonaparte* Pana *Beatty*, Kapitana żołnierzy morskich, umiejącego dobrze po francuzku, o urządzeniu i karności żołnierzy, którzy na okrętach wojennych Angielskich służą. Kapitan *Beatty* był z Panem *Sidneyem Smithem w Egipcie*, a mianowicie przy obleżeniu *Saint-Jean d'Acre*, o którem *Bonaparte* nie lubi sobie przypominać. Gdy jednak przyszła o niém mowa, nie stracił *Bonaparte* dobrego humoru, i pociągnąwszy żartem Kapitana za ucho, rzekł: „Byłżeś WCPan w *St. Jean d'Acre*?“ a potém zapytał się: „Cóż się stało z Panem *Sidney*?“— Zacny ten wojownik (odpowiedział Kapitan) bawi teraz w Niemczech, i Kongressowi Wiedeńskiemu podał projekt zniszczenia gniazda rozboyników morskich na brzegach Barbaryi.“ „Tak jest; (rzekł *Bonaparte*) jest to wstydem dla wszystkich Mocarstw Europeyskich, iż dozwalają im popełniać takie bezprawia.“ Z tego oświadczenia *Bonapartego* przekonałem się, iż w krótkim przeciągu pokoju między Anglią i Francyą, za Konsulostwa swojego, wysłał Jenerała *Andreossi* do Gabinetu Angielskiego z przełożeniem, ażeby Francya wspólnie z Anglią wytępiły zupełnie rozbóyników morskich na brzegach Barbaryyskich, i że on chciał dać woysko lądowe, aby Anglija dała okręty do tey wyprawy. Że Anglija nie przyjęła naówczas tego podania, skłoniły ją zapewne do tego ważne przyczyny; a nowa woyna, która wkrótce potém między Anglią i Francyą wybuchnęła, nie dozwoliła powtórnego w tey mierze ze strony Francyi uczynić przełożenia.

(dalszy ciąg póżniey.)

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO Ner 5

WILNO DNIA 16 STYCZNIA 1817 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

— *Wilno* —

Stosownie do obwieszczenia poprzedniczo wydanego, Kommissya do urządzenia spraw Radziwiłłowskich, rozpoczęła tu swe czynności, dnia 14 t. m.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

Austrya

Wiedeń, dnia 1 stycznia. N. Królowa Bawarska, z NN. córkami swemi *Ludwiką Wilhelminą* i *Józefą Maxymilianą Karoliną* przybyła tu wczora po południu o godzinie pół do drugiey do c. k. zamku N. Cesarz Jmć wyjeżdżał na spotkanie Królowey Jmci i Królewien do *Burkersdorf*, a N. Król Bawarski do *Sieghartskirchen*. — Marszałek polny, Xiążę *Wrede*, przybył tu d. 30 przeszłego miesiąca.

Xiążę Rejent Angielski, przesłał prezydentowi nadworney rady wojenney, Marszałkowi polnemu Xięciu *Schwarzenberg*, wielką ozdobę nowo, w nagrodę zasług dla oyczyzny niemieckiey, ustanowionego orderu *Gwelfów*.

Hiszpanija.

Z *Limy* do *Kadyxu* przybył okręt z dwóma milionami piastrów dla kupców tamteyszych — Podług doniesienia gazet paryzkich pod 17 grudnia z *Madrytu*, P. *Cevallos*, na samym już wyjeździe na przeznaczone sobie poselstwo do *Neapolu*, odebrał rozkaz, wstrzymania się z wyjazdem i żeby z miasta niewyjeżdżał.

Niderlandy.

Król z podróży do *Luxemburga* powrócił do *Bruxelli*. D. 4 stycznia odprawiło się posiedzenie Rady Stanu, jedynie nad zapewnieniem środków otrzymania żywności Król przejeżdżając przez *Marche* kosztował grubego chleba, jakiego używaią mieszkańcy tameczni.

Jenerał *Loison* umarł w *Leodyum*. — Xiążę *Wellington* spodziewany iest wkrótce z *Paryża* do *Camabrai*. — Wielu z oficerów, którzy mieli z tego miasta jechać do *Paryża*, przeciwne otrzymali rozkazy. Woysko zaymujące ciągle w naylepszym utrzymuje się stanie i jest naypięknieyszem z woysk, które kiedykolwek *Europa* miała.

Niemcy.

Poseł angielski, Lord *Clancarty*, d. 10 stycznia ma wyiechać z *Frankforu*, a d. 6 pruski minister stanu, P. *Humboldt*. Austryacki minister, baron *Wessenberg*, czyni także przygotowania do wyiazdu. Wnoszą ztąd, że układy terrytoryalne ukończone zostały.

Król Saski synówcow swoich, Xiążęcia *Fryderyka Augusta* mianował półkownikiem piechoty, a Xiążęcia *Jana*, półkownikiem jazdy.

We *Frankforcie* rozrzucono paszkwile na Seym Niemiecki.

Królestwo Lombardzkie.

Korrespondent hamburski pisze z *Mantuy* pod 9 grudnia: „Izraelici tuteysi i z innych mieysc wysyłaią deputacyą do *Wiednia*, dla podziękowania J. C. K. Mci za udzielaną im opiekę. Deputacya ta złoży Monarsze Biblią na pergaminie, i sławny exemplarz Alkoranu, który podczas oblężenia *Wiednia*, w wieku XVII, w namiocie W. Wezyra znaleziony, a później za 17,000 złotych z aukcyi był kupiony.

Szwecya

(*z gaz. ryzk. Zusch.*) W *Kopenhadze* d. 4 grudnia miano wiadomość, że Król Szwedzki obłożnie iest chory.

Wysokie cło, które w portach państw *Burbonow* na płody Szwedzkie iest nałożone, przypisuią układowi, iaki państwa te między sobą, względem *Szwecyi* zawrzeć miały. Równie też, ieden z taiemnych warunkow przystąpienia pewnego potężnego Monarchy do innego przymierza, ściągać się ma do naszego dworu. Podobnież chodzi pogłoska, iż u iednego wielkiego dworu północno niemieckiego proszono o rękę królewny dla Xiążęcia *Oskara*, ale dwór ten oświadczył, że ręka Królewny innemu iuż iest przeznaczona.

Norwegscy panowie, maiący wielki wpływ w swoiey oyczyźnie, mieli otrzymać zaproszenie, ażeby zimę w *Sztokolmie* przepędzili.

Panstwo Kościelne.

Rząd papiezki także miał zawrzeć traktat handlowy z *Amerykanami*. P. *Pinkney*, iadąc z *Neapolu* do *Petersburga*, miał ten traktat podpisać. Do *Ankony* spodziewaią się przybycia konsula amerykańskiego.

Xięztwo Parmy.

Korrespondent hamburski donosi ze *Włoch* pod 26 grudnia: „Mówią, iż Xiężna *Parmy* wkrótce napowrót do *Wiednia* wyjedzie.“

Wyspa ś. Heleny.

Gazety londynskie zawieraą wyciąg z listu Margrabiego *Montchenu*, Kommissarza Króla Francyi na wyspie ś. *Heleny*, pisany do przyiaciela iego Pana *Prieur*, Dyrektora poczty w *Angoulême*, d. 26 lipca 1816. Między wyrazami tego listu znayduią się następuiące: „Skop kosztuie tu 5 do 6ciu luidorów, kura 10 do 15tu franków, para trzewików 18 do 20tu franków, funt chleba 22 soldy. Równina *Longwood*, gdzie mieszka Wielkorządca i *Bonaparte*, otoczona iest ze wszystkich stron okropnemi przepaściami, i iedną tylko drogą do niey dostać się można. Na tey równinie znayduie się obóz, w którym stoi pułk 53ci z parkiem artylleryi; naokoło rozstawione są straże. Wielkorządca o wszystkiem, co się dzieie, zawiadamiany bywa przez telegraf, a tym sposobem, kiedy *Bonaparte* wyiedzie na przechadzkę, dowiaduie się o tém w dwóch minutach; gdyby zaś co zayść miało, w przeciągu czterech minut wszyscy byliby iuż pod bronią; na morzu te same zachowywane są środki ostróżności. O 6tey wszystkie statki będące własnością mieszkańców, muszą powracać do lądu; do później przybiiaiącego daią ognia. Po dziewiątey nikomu wychodzić nie wolno; kto nie wie hasła, tego aresztuią, lub strzelaią do niego. Każdy, kto pierwszy dostrzeże na morzu okręt o 60 mil morskich, dostaie dolara w nagrodę. Widzisz więc WPan, że ucieczka ztąd niepodobną się zdaie. Gdyby Wielkorządca był nawet w porozumieniu, to i Admirał musiałby należeć do niego. Nic się tu nie dzieie, o czémby mi nie donoszono: dopóki ia tu będę nie uyrzysz WPan *Bonapartego*; mam iednak nadzieię, że tu nie umrę, chybaby mi się to zdarzyło przed czasem z głodu i nudów; każdy miesiąc mojego tu po-

bytu, powinienby się policzyć za rok pokuty w czyscu. *Bonaparte* zawsze iest złego humoru, dręczy swóy orszak i każe sobie usługiwać iak Cesarzowi.

Ameryka Północna.

Dnia 4go grudnia w *Washingtonie* otworzone zostało posiedzenie Kongressu przez poselstwo Prezydenta, które tu w głównieyszey treści kładziemy: — Uczynił ogólną uwagę, że tegoroczne źniwo w ogóle nie bardzo obfite było; lecz zapas do zapobieżenia zagrażaiącemu niektórym okolicom niedostatkowi iest dostatecznym. Niektóre rękodzielnie ucierpiały przez znaczne wprowadzenie obcych towarów w czasie pokoiu; przedsięwziętemi będą zaradcze środki, aby też rękodzielnie nie upadły. Cierpi także i żegluga, szczególniey, gdy Anglia zabroniła handlu z osadami swoiemi; madrość prawodawcza oznaczy, co w takiem położeniu rzeczy przedsiębrać należy. Z innemi mocarstwami iesteśmy w przyiacielskich stosunkach, zaszło iednak zdarzenie na zatoce *Mexykańskiey*, które gdyby było pochwalonem od Rządu hiszpańskiego, tenże Rząd z przyiacielskich z nami stosunkow, wyłączyćby musiało. Podług doniesienia naszego Kommandora na tamteyszem stanowisku, ieden z naszych uzbroionych okrętow, napadniony był od przewyższaiącey siły morskiey, pod dowództwem hiszpańskiego Kommandora, a bandera amerykańska, officer i osada zelżeni zostali w sposobie rychłego zadosyćuczynienia wymagaiącym. Zadano tego, a zarazem wysłano fregatę i mnieyszy okręt woienny dla obrony handlu naszego na zatoce mexykańskiey. Reprezentant Nayjaśnieyszego Króla hiszpańskiego przy Zjednoczonych Stanach udzielił naymocnieysze zapewnienie: że Rząd iego nie mógł wydać żadnych nieprzyiacielskich rozkazów, i że rownie iest gotow uczynić to, i spodziewać się tego nawzaiem, czego przyiacielskie stosunki po między obudwoma Państwami wymagaią. Położenie nasze względem *Algieru* nie iest w tey chwili wiadome. Kiedy Dey biorąc powody z okoliczności, za które Stany amerykańskie nie są odpowiedzialnemi, oświadczył: że traktat z nim, ostatnim razem zawarty, iest uchylony, a tak zostawił wybór między woyną, a odnowieniem dawnego traktatu, przez który między in nemi warunkami, roczny haracz był oznaczony; dano mu przeto odpowiedź, iż amerykańskie Stany woynę nad haracz przenoszą. Gdyby Dey miał rozpocząć nieprzyiacielskie kroki przeciw handlowi naszemu, wtedy poruczylibyśmy opiekę iego naszey sile morskiey, znayduiącey się na środziemném morzu — Zdaie się, że indyyskie pokolenia pragną utrzymać pokoy; od niektórych z nich zakupiliśmy posiadłości — Lepsze urządzenie milicyi naszey, bardzo iest potrzebne; równie iak wprowadzenie iednakowey miary i wagi, tudzież urządzenie uniwersytetu kraiowego i poprawa sprawiedliwości karzącey. Handel niewolnikami, który dotąd niegodni ziomkowie prowadzą, nie powinien bydź dłużey cierpianym. Dochod w roku 1816 liczyć można 47000000 dolarow, naddatek zas 900000, a więc są iuż zamożne pod ręką fundusze do rychłego zaspokoienia długu narodowego, który nie przechodzi 110,000,000 dolarow. Zwykłe roczne wydatki nie wynoszą 20,000,000, a dochody czynią 25,000,000 — Nakoniec podziękował Prezydent, przy mającem się opuścić urzędowaniu, za ufność mu okazaną, chwalił doświadczoną przez lat 40 konstytucyą, i wynurzył nadzieię: iż oyczyzna iego zaprowadzi Rząd, który chroniąc się mieszania się w obce sprawy, razem zdolnym będzie usunąć wszelkie obce mieszanie się w sprawy iego; Rząd, który będzie oddawał wszystkim narodom sprawiedliwość z gotowością wyrównywaiącą determinacyi, z iaką sprawiedliwości od nich nawzaiem żąda.

Traktat handlowy z Rządem naszym a Szwecyą dnia 5 września w *Sztokolmie* podpisany został — W *Filadelfii* zawiązało się Towarzystwo stu Francuzkich i innych wygnańców, którzy nad ieziorem *Ohio* albo *Missisippi*, gdzie się wino i oliwa rodzi, osady zakładać zamyślaią, maiąc na czele Józefa *Bonapartego* i Pana *Lee*, ostatniego Konsula amerykańskiego w *Bordeaux* — Pani *Gauthier*, krewna Pani *Lavalette*, przybyła z *Anglii* do *Norfolk* i udała się do *Nowego Torku*, gdzie Pani *Lavalette* spodziewana iest z *Anglii*.

O utrzymywaniu roślin w pokoiach.

(*Dokończenie*)

8. Że atmosferyczne powietrze dla roślin nieodbicie iest potrzebne, i do ich rozwinienia wiele się przykłada, o tém każdy iest przekonany: lecz w naszém klimacie, gdzie w zimie działanie powietrza iest tak ostre, strzedz się iego należy, i aż dopiero na początku marca, kiedy iest łagodnieysze, w ów czas wazony usunąwszy, można okna na iaki czas pootwierać o południu; bacząc iednak, aby powietrze wchodzące nie prosto na rośliny działało, bo dla młodych i nieprzyzwyczaionych mogłoby zaszkodzić.

9. Gdy iuż rośliny w mieszkaniu ożywiać się i krzewić zaczęły, gdy się wiosna zbliża, a promienie słoneczne mocniey na okna działaią, gdy na koniec powietrze nastąpi łagodnieysze; wtedy więcey go do pokoiu roślinom wpuszczać należy, aby nie tak wybujały, nim się na wolną zupełnie atmosferę wystawią.

10. Rzeczą iest nie zawodną, że do życia roślin i do ich wzrostu, dobre położenie mieysca nader potrzebne; obiera się przeto na wolném powietrzu takie, które iest zasłonione od północnych i zachodnich wiatrow, i tam się przez lato rośliny utrzymuią; a nierównie zdrowiey dla nich, ieżeli wazony z roślinami wsadzą się w ziemię. Rośliny zaś na zbytni upał wystawione nie tylko, że potrzebuią częstego polewania, co im iest szkodliwe, ale nadto prędko przekwitaią, a niekiedy i giną. Wystawiać można na wolne zupełnie powietrze od 1 czerwca do 20 sierpnia, albo i później, ieżeli nie ma przymrózków.

11. Rośliny chore, przez owady, lub inną przyczynę iaką osłabione, przyprowadzić można do zdrowia, trzymaiąc ie wcieniu, strzegąc od zbyteczney wilgoci, i tylko niekiedy z rana na kilka godzin wystawuiąc na słońce. Tymsposobem powoli przyydą do siebie i dobrze rość będą.

12. Co do czasu polewania, dokładnie oznaczyć nie można, ponieważ to od zmiany powietrza zawisło. Na wiosnę i w iesieni polewać należy z rana, a latem w wieczor po zachodzie słońca, nigdy zaś w czasie upałow. Jeżeli wypadnie ciągła susza, na ten czas w wieczor można skrapiać liście i pień wodą, przez co się roślina orzeźwia i lepiey rośnie. Wyżey powiedziało się iuż obszerniey o polewaniu, tu tylko dodam, że woda nie powinna bydź zimna, naylepsza iest miękka ze stawów, a ieżeli ma bydź użyta ze studni, potrzeba, żeby pierwey wystała się na słońcu.

13. Przygotowanie ziemi sposobney do utrzymywania i żywienia roślin, iest także dla pielęgnuiących kwiaty ważnym przedmiotem; nayużytecznieysze

mieszaniny są: opadłe liście z drzewa, wióry, obierki kuchennych roślin, błota z ulic, trzaskowiska, i t. d. Wszystko to składa się na iedno mieysce, leży przez czas, póki nie zgniie, przerzuca się często, aby mieszaninę deszcz, powietrze i słońce dobrze przeięły i więcey żyznych części dodały. Do lekkich ziem należy torfowa, która po większey części do przesadzania wrzosowych gatunków iest przydatną. Krowiniec, który na pastwiskach i w oborach znayduie się, szlam i nieco ogrodowey ziemi, darń z czarnego gruntu, pewna ilość gliny i trzecia część cienkiego rzecznego żwiru, wszystko to ułożone naprzód warstami nakształt kopca, potém przez lato nay mniey dwa razy przemieszane, gdy przegnije, dobrą i żyzną czyni ziemię pod rosliny.

14. Czasu przesadzania roślin wazonowych, z dokładnością nie można oznaczyć: gdyż wzgląd mieć należy, na ich rosnienie, chorobę i zdrowie. Za ogólną regułę położyć można, iż wszystkie rośliny prędko rosnące, każdorocznie przesadzane bydź muszą; rośliny zaś rosnące leniwie, iako cytryny, pomarańcze i t. d. przesadzaią się wówczas, gdy się dostrzeże, iż wazon wypełniony korzeniami, potrzebuie nowey ziemi dla karmu. Kiedy ma się przesadzać roślina do innego wazonu, wtedy średnica tego, do którego się przesadza, nie powinna bydź większa nad ieden, a naywięcey nad dwa cale od pierwszego. Małą roślinę osadzić naprzód do małego wazonu, a gdy ta podrośnie, daie się większy. Nie przesadzać roślin przed samem ich kwitnieniem, ponieważ to przeszkadza rośnieniu i kwiaty będą uędzne; naydogodnieyszy czas do przesadzania iest wiosna. Wyięcie rośliny z korzeniami i z ziemią, niekiedy iest trudne, zwłaszcza, które się bardzo wkorzeniły a dawno nieprzesadzane: w tym przypadku, nienależy ich gwałtownie dobywać, ale obróciwszy wazon z rośliną na dół ku ziemi, zwolna potrząsać, lecz kiedy i to nie pomaga, więc można ostróżnie ziemię długim nożem na około wazonu obeznąć i roślinę z korzeniami wyiąć. Gdy iuż roślina dobyta, odciąć naokoło pozrastałe korzenie, które się naywięcey na dnie wazonu wiążą, i przesadzić w większy wazon. Jeżeli roślina nie lubi wiele wilgoci, wtedy przed przesadzeniem, kładną się na dno wazonu drobne kamyczki, lub żwir gruby, aby woda lepiey ściekała, otwor zaś na dnie wazonu, zawsze zakładać skorupką, czyli kawałkiem stłuczonego wazonu, ażeby ziemia nie zatykała otworu, przez co zbytnia wilgoć nie mogłaby ściekać. Niektóre rośliny chorują iedynie dla tego, że w wielkich wazonach są zasadzone, które więcey ziemi, a razem i więcey pożywnych soków utrzymuią, aniżeli korzenie przyiąć są zdolne. Gdy w takim stanie ziemia często polewa się, wówczas choroba tym mocniey wzmaga się i roślina ginie. Ażeby ią uratować, należy wyiąć, ze schorzałych korzeni oczyścić i w mnieyszem naczyniu umieścić. Stąd uwaga, że lepiey iest zasadzać w małe wazony, a częścrey przesadzać.

15. Kto nie wie, iakiey ziemi używać do przesadzenia roślin, niech się radzi doskonałych w ogrodnictwie. Ogólnie się przestrzega, iż wszystkie rośliny tłuste, soczyste, iak naprzykład *Aloesy*, wymagaią ziemi mieszaney z piaskiem; rośliny maiące korzenie twarde, grube, drzewne, potrzebuią ziemi tęższey; maiące zaś korzenie cienkie i miękkie, sadzą się w ziemi kruchey i pulchney; a wszystkie rodzaie cebulek kwiatowych, sadzić należy w ziemię, do którey się przymiesza trzecia część piasku.

To wszystko, com tu wspomniał, zdaie się bydź dostatecznem dla utrzymuiących kwiaty w pokojach.

Autor dzieła Architektury X. S. Hr Sierakowski maiąc sobie przez redakcyą WJPana Kapitana Kado wykazaną omyłkę na karcie 51, Rozd. o miarach, w wierszu 1: ma honor uprzaszać wszystkich posiadaiących to Dzieło żeby po słowach *iest to* wpisali na górze *połowa*, a do słow szerokość dodali *i*, bydź albowiem powinno *iest to połowa szerokości*.

Dozwala się drukować Z. Niemczewski Prof. Komit. Cenz. Członek. — w Drukarni XX. Pijarów.

OGŁOSZENIE.

1 Od Mińskiego Rządu Guberskiego czyni się ogłoszenie, iż dońskiego kozackiego Bychałowa pułku Esauł Worobjew, w czasie swego przechodu dnia 5 septembra 1814 roku przez miasto Rzeczycę, zostawił w zawiadowaniu tameczney Policyi mieyskiey, wziętego przezeń w bitwie podczas woyny 1813 roku, dnia 25 marca, w państwie pruskiem pod miasteczkiem Cyrk, niedaleko rzeki Odry, w czasie rozgromienia polskiego Jenerała Hrabiego Czedrowicza, człowieka Macieja Michayłowa, powiadaiącego, że iest rodem z Gubernii Wileńskiey, a z iakiego mieysca sam niewie, gdyż ztamtąd wczasie zaboru polskiego kraiu wywieziony w dzieciństwie przez Pułkownika Narewskiego muszkatierskiego pułku, Czeremisinowa, i zostaiąc przy nim do wzrostu bez przerwy, w roku 1812 w blizkości Moskwy, wzięty razem z Czeremisinowym przez woyska nieprzyiacielskie w niewolę, potém wkrótce dostał się on Michayłow do Grafa Czedrowicza, a po iego rozbiciu do Esauła Worobjewa. Pomieniony Michayłow wzrostu średniego, włosy na głowie, brodzie i wąsach ciemno ruse z białawemi, oczy szare, wieku lat 31; przeto, ieżeli ten człowiek okaże się do kogo należącym, a osobliwie Pułkownikowi Czeremisinowu, przedstawiłby w terminie prawnym dostateczne o iego należności dowody, dla prawnego postanowienia, pod utratą w przypadku nie przystawienia dowodow na termin i prawa na odebranie tego człowieka. Dnia 27 Xbra 1816 roku.

Sekretarz Nadworny Sowietnik Czernieiew.

1 Od Litewsko Grodzieńskiego Rządu czyni się ogłoszenie, iż w tym Rządzie w dniach 18, 31 stycznia i 10 Februaryi teraźnieyszego roku będzie się odbywała licytacya na przedaż murowanego w mieście Grodnie pod Nm 15 położonego domu, należącego do Józefa Houwalta i żony iego, oddanego na ewikcyą za nieopłatę w mińskiey Gubernii w czasie dzierżawy przez niego w pomienioney Gubernii napitkowego odkupu, otaxowany 32,149 rubli 50 kopieiek assygnacyami. Chcący go nabydź maią przybywać na targi z gotowemi pieniędzmi w terminach naznaczonych do tegoż Rządu. Dnia 30 grudnia 1816 ryku.

Expedytor Sieleźniew

2 W Mińskim Guberskim Rządzie będzie się przedawać z publiczney licytacyi opisany za dług od obywatela Jozefowicza należny Mińskiey Izbie powszechney opieki maiątek nieruchomy, w mińskiey gubernii w powiecie borysowskim Staryna nazwany, w którym maiątku domow włościańskich rzeczywiście 22 i dusz męz. 57, żeń. 66, ziemi pod chłopami włok 10, rocznego dochodu wyrachowano 364 rubli 54 i pół kop. srebrem, na którą przedaż naznaczaią się terminy następuiącego 1817 roku, 1szy dnia 11go stycznia, 2gi dnia 10go lutego, a 3ci ostateczny dnia 13 marca, zaczém chcący kupić takowy maiątek, zechcą przybywać do tegoż Rządu sami, albo od nich prawnie umocowani pełnomocnicy na wyżey pomienione terminy licytacyi. Dnia 19 grudnia 1816 roku.

Sekretarz Nadworny Sowietnik Czerniejew.

2 W Mińskim Rządzie Guberskim, na mocy Ukazu Rządzącego Senatu, będzie się przedawać z licytacyi publiczney opisany maiątek, na satysfakcyą pretensyy Kolleskiego Sowietnika Butowicza, któremu przysądzono 35,443 rubli 18 kopiejek. Maiątek ten należy do obywatela Oreszki, znayduie się w Pcie Pińskim, maiący dwie wsi, Pieszkowo i Suchoie, w pierwszey z nich męzkich dusz 52, żeńskich 29, w drugiey męzkich dusz 6, żeńskich 7, z należącemi do nich gruntami, uroczyskami i zakładami. Na takową przedaż naznaczaią się terminy: pierwszy dnia 20 przyszłego stycznia, drugi dnia 20 lutego, a trzeci ostateczny, w czasie Mińskich kontraktów, dnia 10 marca przyszłego 1817 roku. Zatém chcący kupić takowy maiątek zechcą przybywać do pomienionego Rządu sami, albo ich pełnomocnicy, na terminy dla licytacyi przeznaczone. Dnia 30 grudnie 1816. Sekretarz, Nadworny Sowietnik, Damian Czerniejew.

---

2 Skutkiem Naywyższego Jego Cesarskiey Mości Rozkazu należne do 28 Brygady Artylleryi Skarbowe konie w liczbie do 300 będą na tych dniach w mieście Wilnie sprzedawane, i takowa wyprzedaż ma trwać do dnia 20 praesentis, o czém dla wiadomości wszystkich maiących życzenie nabycia koni, Kancellarya Littgo Wileń. Cywil. Gubernatora zawiadamia. Mca Januar. 12 dnia 1817 Roku. Sekretarz Antoni Wiskowski.

---

2 Miasto Radziwiłow z przyległościami w Gubernii Wołyńskiey Pcie Krzemienieckim położone, w którem głowna Komora lądowa znayduie się, odległe o trzy ćwierci mili od miasta wolnego Brodów, osadzone różnemi mieszkańcami i kupcami liczące domów kilkaset, maiące poddaństwa dusz chrześciańskich płci męzkiey 614. Zaymuiące lasow i zarośli włok 151, gruntu ornego i sianożętnego włok 101 młynów o 11ch kamieniach, wodnych 4 i wiele mieysc sposobnych do powiększenia ekonomiki; czyniące intraty roczney w roku pomnażaiącey się do 25 tysięcy rubli srebrnych, iest na zbyciu, albo za gotowiznę, albo za zamianę za dobra w guberniach wołyńskiey i podolskiey leżące, z dodatkiem (ieżli na zamianę) dla właściciela Radziwiłowa JW. Jenerała Brygady woysk polskich i kawalera Turno, niemniey iak cz. zł. 40 tysięcy. Ktoby tedy życzył sobie weyść w nabycie owey maiętności, raczy się udać do umocowanego od pomienionego JW. Jenerała Turno, W. Józefa Pogorzelskiego w Radziwiłowie mieszkaiącego, z którym ciągle przez rok teraźnieyszy 1817 traktować w tym interessie można. Radziwiłow, dnia 5 stycznia 1817 roku.
Józef Pogorzelski.

---

1 Sąd Taxatorsko Exdywizorski na rozdział między wierzycieli maiątkow — Ranty w Pcie Prużańskim, a za niewystarczeniem oney? połowy Dziadkowicz w Pcie Kobryń. w Gubernii Grodzień. położonych; iak równie i dalszych funduszow do Aktorstwa JW. Ignacego Grabowskiego b. Podkomorzego Prużań. należnych przez Dekret Remissyyny Sądu Gł. 2go Depart. Gubernii Grodzieńskiey w roku 1816 8bra 13 naznaczonym — Tegoż roku dnia 22 9bra, ad fundum maiątku Ranty zjechawszy, czynność wpierwszym zjeździe właściwą załatwił Komportacyą Dokumentow na obowga JWW. Grabowskich, ku wyświetleniu massy Kredealney, iako też na wszystkich Kredytorach i Pretensorach, do funduszu Podkomorzego Grabowskiego zbiegaiących się ku wyiaśnieniu ilości realnych Debitow przeznaczył, i w tym przedmiocie termin złożenia papierów przed aktami Ziem. Pruż. dnin 28 Xbra 1816 roku z ośmio tygodniową persystencyą stronom interessowanym zakryślił, kolevno, zjazd powtórny w celu ostatecznego Exdywizyi ukończenia na dzień 14 Apryla 1817 roku odłożył — Ażeby więc, o dopełniać się maiącey przez Exdywizya, z maiątku JW. Grabowskiego Kredytorom satysfakcyi, wierzyciele iego, w pierwszym terminie niestawaiący wiedzieli, wedle postanowienia Sądu Głgo przez Gazetę Warszawską i Kuryera Litgo, trzy razy wszystkich w ogólności interessowanych zawiadamia się. Ktoby zaś z Kredytorow w terminie powtórnego zjazdu Sądu Exdywizorskiego dnia 14 Apryla 1817 r. do maiątku Planty (gdzie ten Sąd odbywać będzie) w Powiat Pruzański nieprzybył, i przed wzięciem Sprawy do ostateczney namowy, pretensyi swoiey Sądowi Exdywizorskiemu, porządkiem właściwym nieobiawił, ten każdy swoię należność poda wiecznemu upadkowi o tym wedle Dekretu Sądu Głgo Urząd Exdywizorski czyni otstrzeżenie. – Józef Röszczyc Podkomorzy Kobryń. Prezyduiący w Exdywizyi, Jan Kraszewski Prezydent Ziemski Prużański Exdywizor, Dominik Suzin były Sędzia Grodzki Kobryń. Exdywizor, Józef Witkiewicz Regent Grodzki Prużań. i Exdywizorski.

---

2 Niżey podpisany chociaż krótki tylko czas zamyślał tu zabawić, gdy iednakże miał szczęście tyle sobie zjednać zaufania u szanowney publiczności, iż więcey osób pomocy iego żąda, aniżeli w krótkim czasie wydołać może; chcąc przeto ile możności wszystkim zadosyć uczynić, postanowił ieszcze czas nieiaki tu zostać. Mieszkanie zaś swoie przeniość do domu JPana Gutta, Aptekarza na zamkowey ulicy.

1. Czyści on zęby i pozbawia one wszelkiey żółtości i skazy, nie naruszaiąc bynaymniey ich gładkości, lub emaliy.

2. Zęby czarne i żółte w krótkim czasie przemienia na równie białe, iak naypięknieysza słoniowa kość.

3. Wydrążone zęby plombuie dobrze i trwale. Zepsute w przypadku potrzeby, wyrywa z naywiększą łatwością, co się ściąga nawet do zębów wydrążonych, spróchniałych i do korzeni onych.

4. Wstawia bez naymnieyszego bolu zęby fałszywe, podobieństwa doskonałego z naturalnemi, a za których trwałość ręcza.

5. Można też dostać u niego różnych proszkow do czyszczenia zębów, opiiatów i spirytusow chroniących od bolu zębów, psucia się onych i złego odoru. Wszystkie te rzeczy ma iak nayświeższe, w naylepszym gatunku, a których używanie potwierdzone przez kilka znakomitych Akademiy.

E. D. de Lazaryk Greczyn. Dentysta uprzywileiowany od wielu akademiy.

---

2 W imieniu WJPana Bartłomieia Czerechowskiego maiący od iego jeneralną plenipotencyą ostrzegam publiczność, ażeby nikt Obligow, Kart i innego tytułu inskrypcyow wydanych zeszłemu WJX. Woyciechowi Czerechowskiemu, a po śmierci onego do brata rodzonego Bartłomieia Czerechowskiego nal żnych od JXX Missyonarzow Wileńskich, którzy nieprawnie takowe do siebie zagarnęli, nienabywał, nikt z debitorow summ, ani procentow za temiż Obligami tymże Missyonarzom nieopłacał; gdyż brat rodzony prawem naturalnego spadku o takowe summy dopominać się i odbierać iest tylko władnym, w przeciwnym zdarziu każdy swoiey winie stratę przypisać będzie obowiązany.
Wincenty Dauksza Wileń. Subs. Adw. i Plenip.

---

2. Dom na Popławach JP. Frobenowey pod Nrem 1333 znany jest do wypuszcznia na arędę cały, lub w części, to jest pokoię z meblami, i dolną stancyą, w tym samym domu znayduję się Szpice, Ptaki uczone rozmaitego gatunku, Sroki, Sowki i Szpaki gadające, Słowiki, Kanarki etc. Chcący onych nabydź dowie się u aktorki tamże mieszkaiącey. Dat dnia 11 Januaryi 1817.
Rosalia Sołocka Majorowa.

Wilno dnia 16 stycznia 1817 Roku.

OGŁOSZENIA.

1. Ze skutkiem Dekretu Remissyynego Sądu Głłgo Litew. Wileń. Depart. 2go Sąd Powiatowy Ziem. Wileń. zaymuiąc się rozbiorem Dzieła konkursowego majątku WW. Anieli matki Leona Andrzeja i Stanisława synów Mejerów Rotm. Smoleń. Dekretem akcessoryynie roku przeszłego 1816, maja 16 dnia ogłoszonym, przeznaczając zwyczayne rodzajowi sprawy Konkursowey z Głowy Pawła oyca Jozeffa syna Mejerów Judicata, postanowił w Kuryerze Litew. uczynić awizacyą trzykrotną w celu wezwania Kredytorów Pretensorów i Debitorów Pawła oyca Józefa syna Mejerów ku jednoczasowey rozprawie do jawienia się w Sądzie Powiatowym Ziemskim Wileń. obowiązującą; z mocy przeto Dekretu Remissyynego Sądu Głłgo Litew. Wileń. Depar. 2go i postanowienia Sądu powiatowego Ziem. Wileń. wzywają się Kredytorowie i Pretensorowie oraz Debitorowie WW. Mejerów do niezwłocznego znaydowania się w Sądzie Ziem. Wileń. z tem ostrzeżeniem, że z Debitorami etiam pod niestanność oczewisty nastąpi wyrok, a niejawiącym się Kredytorom i Pretensorom amissya ich pretensyi zapisaną będzie.

Józef Urbanowicz Regent Z. Ptu Wileń.

---

1. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski za Dekretem Remissyynym Sądu Głównego 2go Departamentu Lit. Grodzień. w dacie 1816 8bra 25 dnia zapadłym Taxę i Exdywizyą dóbr Wieżek w powiecie Prużańskim, a zaniewystarczeniem których majątku Urocewicz w powiecie Kobryńskim leżącego na satysfakcyą Kredytorów zeszłego Michała Ordy Marsz. Kobryńskiego i jego żony determinującym w dniu 15 Xbra 1816 roku do dóbr Wieżek przybywszy jako w terminie Dekretu Sądu Głównego wypadającym Jurydykcyą swoją rozpoczął. Licytacyą dóbr Wieżek i części Worocewicz na uspokojenie długu Bankowego na tychże dobrach opierającego się w Arendowną possessyą na tyle lat, ile do uspokojenia rzeczonego długu Bankowego potrzeba wymagać będzie, uznał oraz termin teyże licytacyi w dobrach Wieżkach odbywać się mający na dzień 22 Januar. 1817 roku zamierzyć; i że te dobra więcey dającemu, na pewność utrzymania onych w dobrym stanie ewikcyą i opłatę aręndowney summy z góry mającemu wypuszczone będą zapewnił, i o tym obywateli pobliższych powiatów przez pośrednictwo Sądów Niższych obwieścił, a po uspokojeniu długu bankowego iż ostatecznie czynność sobie poruczoną załatwi przez niniejszą gazetę ogłasza i że pretensye nieustawających i do Exdywizyi nie przychodzących Kredytorów zeszłego Michała Ordy i jego żony ammissyi i wiecznemu upadkowi wedle ostrzeżeń Remissyynego Dekretu ulegać będą zawiadamia.

Z poruczenia Sądu Exdywizorskiego
Ignacy Imbra Regent Sądu Gł. Lit. Grodzień. Guber., 2go Depar.

---

1. Dekretem Remmissyynym Sądu Głów. 2go Departa. Gubernii Grodzieńskiey w roku 1816 februaryi 29 dnia na majątek po zeszłym Pietrze Meyecie kupcu Grodzieńskim naznaczono Sąd Taxatorsko-Exdywizorski, któren po kilkakrotnych uprzednich zjazdach, (o czém ji w gazetach było zawiadomienie) dla potrzeby załatwienia akcessoryynych wyroków poprzedzających oczewistą rozprawę dotąd nieexystował. Dopiero zaś gdy po uskutecznieniu wszystkich Dyllacyów takowego Sądu zjazd w terminie z obwieszczenia dnia 12 Februaryi nastąpi niechybnie, ażeby więc w tym interesowane strony wiedziały i stosownie do warunków Remissy ile do oczewistey rozprawy sub amissione stawały ninieysze czynię ogłoszenie.

Plenipotent Massy Kredalnéy Sądu Gł. Adwokat Th. Grodecki.

---

1. W sprawie Konkursowey zeszłego Onufrego Białego Konsyliarza b. Dworu Polsk., między onego rodzeństwem a kredytorami, i Debitorami w Sądzie Ziem. Wiłkomierskim przewodzoney, tenże Sąd Ziemski Dekret swóy na dniu 22 dopiero idącego miesiąca zapromulgować postanowił na jakowy czas ażeby interessowane w tém dziele strony dla wysłunia onego sami przez się, lub też umocowanych jawili się, dla wiadomości każdego ninieysze czyni się ogłoszenie. — w Wiłkomierzu roku 1817 Januaryi 12 dnia.

Jan Jachimowicz Ziem. Ptu Wiłkomier. Regent.

---

1. Sąd Ziemski powiatu Wileńskiego zaymując się w Sessyach poobiednych rozbiorem processu Konkursowego majątku Starozak. Beniamina Markusa Percowicza, po odbytych przez Kredytorów głosach produktowych zbliżając się do wzięcia w namowę pomienionego konkursowego processu pomimo już uczynione w gazecie Kur. Lit. awizacye obowiązujące Kredytorów i Pretensorów oraz Debitorów do niezwłócznego jawienia się w Sądzie Ziem. Wileń. sub amissione Causae przez Dekret swóy roku teraźn. 1816 mca Nowembra 14 dnia ogłoszony postanowił jeszcze po ostatni raz strony do processu konkursowego Beniamina Percowicza mające jakiekolwiek stosunki, ażeby w przeciągu dni 10 Kredytorowie sub ammissione Causae, a Debititorowie że pod niestanność onych oczewisty nastąpi wyrok uwiadomić, i uzupełnienie tego kancellaryi Sądu swojego przyporuczyła, co się i dopełnia.

Józef Urbanowicz Regent Z. P. W.

---

3 Sąd Podkomorsko Exdywiz. na rozdział majątku Xiędza Kanonika Mińskiego Stryia Ambrożego Podkomorzego Oszmiańskiego, Aloizego Porucznika woysk polskich, Synowcow Jankowskich wyznaczony, obwieszcza poraz i drugi i ostatni wszystkich Kredytorow i pretensorow, że w sprawie Konkursowey WW. Jankowskich po wysłuchaniu Produktow w znaczznieyszey części dla odpowiedzi czas użyczony do dnia 20 Januaryi praesentium został, w którym terminie Sąd zjechawszy się do dóbr Polan w Pcie Oszmiańskim leżących po odbyciu głosow odpowiednich i produktow kredytorskich, którzy dotąd ieszcze nie iawili się Sprawę do namowy wezmie, na niestawaiących więc amissya zapisaną zostanie. Datt roku 1816 Xbra 20 — Podpisano w Protokule: Józef Narbutt Podkomorzy Wileń. Mikołay Pomarnacki Sędzia Ziem. Wileński, Jozefat Iwanowski Pisarz Ziem. Pttu Mińskiego. Zgodno z decyzyą świadczę Regent Wołłodko.

---

1. Podaje się do wiadomości, iż jest do przedania folwark o 5 mil od Wilna mający w sobie dymów 12. Chcący wchodzić w układy o kupno tego folwarku, u Redaktora gazety Kuryera Litewskiego znaydzie uwiadomienie do kogo ma się udać o traktowanie w tey rzeczy.

2. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego całą Rossyą etc. etc. etc. Pozew Edyktalny loco peragendae executionis przed Sąd Ziem. powiatu Zawileyskiego na kadencyą Trzykrólską lub po niey następną, z instancyi Urodzonych, Kazimierza Sulistrowskiego Konsyliarza Stanu, Kawalera orderów, i Gubernatora Mińskiego, Daniela Buczyńskiego Podkomor. Zawiley. Augusta Hrabi Brzostowskiego Prezyd. Sądów Granicz. powiatu Dziśnień. jako opiekunów, Teressy z Oskierków matki, Stanisława, Napoleona, i Xawera synów, Emilii córki Chomińskich Chor. Chor. i Chor. Ptu Zawil. jako aktorów, rzeczy i sukcessorów zeszłego Tadeusza Chomińskiego Chor. Zawiley. po Urodzonych Xiążęcia Stanisława Puzynę Sowietnika Koleskiego jako sukcessora po zeszłym Stanisławie Puzynie Ex Star. Upit. Xiążęcia Wicentego Giedroycia, Walentego Strutyńskiego Majora, Ignacego Chomińskiego Prezydentowicza, Antoniego Chomińskiego, Felixa Chomińskiego. Łabanowskiego. Mikołaja Antropowe Majora Woysk Rossyy. Józefa Załuskiego, Ludwika Chrzanowskiego i całe rodzeństwo Chrzanowskich, po zeszłym Hilarym Chrzanowskim Strażniku sukcessorów, Józefa Łokuciewskiego Sukcessora po zeszłym Raymundzie Łokuciewskim, Ignacego Zubowicza, Hryncewicza, Antoniego Horodeckiego, Wawrzyńca Zameckiego, Justyna Czernickiego, Jurjewskiego Prowiantskiego Majora, Klemensa Jezierskiego, Szadurskiego, Sobolewskiego, Dominika Tyszkę, Poźniaka, Józefa Houwalda, Jana Prosyńskiego, Jana Jotłowicza Bednarza, po pracowitych, Włościan Zamoyskich pod assystencyą ich Dworu i Panów, włościan Szeszolskich równie pod assystencyą ich dworu i panów; po Starozakonnych Mortchela Jankielowicza, Josiela Szmuylowicza, Dawida Mendelowicza Arendarza Szeszolskiego, Izraela Jankielowicza, Abrahama Hirszowicza, Orela Sznipiskiego, Lipniskiego, Chaima Leyzerowicza, Wolfa Chaimowicza wyniesiony, mieniąc o to: Iż lubo Zalicy Opiekunowie nieletnich Chomińskich Chor. Zawil. pozwali Obżałnych do Ziem. Zawil. zeszłego Tadeusza Chomińskiego Chor. Zawil. Debitorow, o fundusz dla jego dzieci należny, jako to: Obżałgo Xiążęcia Stanisława Puzynę Sowietnika Kolleskiego sukcessora po zeszłym Stanisławie Puzynie Ex Staroście Upitskim o złot. pol. 2,300 Xiążęcia Wincentego Giedroycia o czer. złt. 5, Walentego Strutyńskiego o złt. 10,000, Ignacego Chomińskiego o złt. 200, Antoniego Chomińskiego o znaczne ręcznie pożyczone summy, podług notat zeszłego Tadeusza Chomińskiego, Felixa Chomińskiego o złt. 566, Łabanowskiego o złot. 1,000, Mikołaja Antropowa Majora Woysk Ros. o złt. 2 459, Załuskiego o czer. zł. 5. Ludwika Chrzanowskiego, i całe Rodzeństwo Chrzanowskich, po zeszłym Hilarym Chrzanowskim sukcessorów o czer. złt. 25, Józefa Łokuciewskiego sukcessora po zeszłym Raymundzie Łokuciewskim o czer. złt. 373. Ignacego Zubowicza o złt. 1,192 i gr. 10, Hryncewicza o złot. 52 gr. 15, Horodeckiego o złt. 400, Zameckiego o złt. 266 i gr. 20, Czernickiego o złt. 1000 Jurjewskiego Prowiant. Majora o złt. 200, Jezierskiego o złt. 133 gr. 10, Szadurskiego o złt. 266 gr. 20, Sobolewskiego o złt. 209, Tyszkę o złt. 120. Poźniaka o złot. 9,600, Houwalda o złt. 300, Proszyńskiego o złt. 66 gr. 20, Jotłowicza bednarza o złt. 334, Obżał. Włościan Zamoyskich o złt. 1609 gr. 20, Włościan Szeszolskich o złt. 38,071, Obżał. Morthela Jankielowicza o złt. 5,330, Josiela Szmuylowicza o złt. 3,333 gr. 10, Dawida Mendelowicza o złt. 2,066 gr. 20, Izraela Jankielowicza o złt. 480, Abrahama Hirszowicza o złt. 400, Orela Sznipiskiego o złt. 2,000 Lipniskiego o złt. 2,000, Chaima Leyzerowicza o złt. 248 gr. 15, Wolfa Chaimowicza o złt. 5,333 gr. 10, za obligami, rewersami, i różney natury karteczkami, zeszłemu Tadeuszowi Chomińskiemu Chor. Zawil. zawinione, jednak Obżałni dążąc na zwłokę sprawiedliwości, i krzywdę Nieletnich Chomińskich dzieci zeszłego Tadeusza Chomińskiego Chor. Zawil. przy zawołaniu aktoratu mieliście się niestannie i siebie na lukra Bannicyi doczesney i wieczney w roku 1814 8bra 22 dnia poszczególnie wzdać dopuściliście się w porządku przeto zyskania ostateczney konwikcyi, Zal y wynosząc niniejszy loco peragendae executionis Edyktalny Pozew *zakładają prożby* o warowanie activitatem loco standi na wypadłą kondemnatę, o utwierdzenie prożb wszystkich pierwszą żałobą objętych, o zwrót expensów prawnych.

Roku 1817 Januaryi 8 dnia Woźny zeznaję iż Kopiją pozwu z autentykiem zgodną w sprawie JWW. Kazimierza Sulistrowskiego Konsyliarza Stanu, Kawalera orderów, i Gubernatora Mińskiego, Daniela Buczyńskiego, Podkomor. Zawil. Augusta Hrabi Brzostowskiego Prezydeta Sądów Granicz. powiatu Dziśnień. iako opiekunów, Teressy z Oskierków matki, Stanisława, Napoleona, i Xawera synów, Emilii córki Chomińskich iako aktorów rzeczy, i sukcessorów zeszłego Tadeusza Chomińskiego Chor. Zawil. WW. Wincentemu Giedroyciowi, Załuskiemu, Innacemu Zubowiczowi, Hryncewiczowi, antoniemu Horodeckiemu, Zameckiemu Majorowi, Antropowemu, Majorowi Jurjewskiemu, Jezierskiemu Sobolewskiemu, Proszyńskiemu, bednarzowi Jotłowiczowi, i Kiersnowskiemu dla awizowania przez gazetę dla niewiadomości gdzie mieszkają przed sąd Ziemski Zawil. na Kadencyą Trzykrólską lub po niey następną do gazet podałem.

Woyciech Kasperowicz W. Ptu Wileń.

---

2 Czynię wiadomość łaskawey Publiczności, że w mym handlu winnym sprowadzono transport Porteru, cena iego: butelka po zł. pol. 4, tuzyn tegoż Porteru po rubli 7. Także w tymże handlu dostać można różnego wina gatunku w przyzwoitey cenie, oraz przednie węgierskie etc. Handel ten iest na Niemieckiey ulicy w domie JPana Woelka Aptekarza pod Nm 311 u kupca Eliasza Ekiwę Giersona.

W Xięgarni XX. Pijarów, na ulicy Dominikańskiey u Alexandra Żołkowskiego, iest do przedania teraz wyszła z druku: *Organizacyia Kommissyi dla urządzenia interessów Xiążąt Radziwiłłów* — Cena jednego Exemplarza Kop: srebrem 30, na papierze lepszym Kop: 40.

List Franciszka de Salignac de la Mothe *Fenelona* Arcy-Biskupa Kameraceńskiego; do Biskupa Atrebateńskiego (d'Arras). O czytaniu Pisma świętego w krajowych językach. 8vo w Wilnie 1817 kop. 15.

1. Mappa Królestwa Polskiego i Wielkiego Xięztwa Poznańskiego, przez F. B. Engelhard, w Berlinie 1816 na Welinowym papierze na płótnie klejona z futeralem, rubli srebr. 8.

Wiadomości Brukowe Ner 1, 2, 3, 4, 5, 6, kop. 25.